

Predgovor

Ovaj sveučilišni udžbenik proizašao je iz teme doktorskog rada autorice pod nazivom *Međujezični utjecaji u ovladavanju engleskim leksikom – uloga skorašnjosti i jezičnoga znanja* obranjenog 2017. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Marte Medved Krajnović. Tema je proširena tako da istovremeno predstavlja uvid u psiholingvistički aspekt ovladavanja inim jezikom (OVIJ) u hrvatskom, engleskom i ruskom kontekstu, te pokriva sadržaj kolegija *Usvajanje stranoga jezika* koji se izvodi na Sveučilišnom diplomskom studiju nastavničkog smjera na Odsjeku za istočnoslavenske jezike i književnosti i na Odsjeku za zapadnoslavenske jezike i književnosti. Prikazuju se teorijske postavke OVIJ-a, a naglasak je na ispitivanju međujezičnih utjecaja i interakcija u ovladavanju leksikom u engleskom i ruskom jeziku.

Udžbenik je podijeljen u osam poglavlja, te se sastoji od hrvatsko-englesko-ruskog rječnika pojmovia iz područja OVIJ-a i glotodidaktike.

Koncept udžbenika slijedi metodologiju suvremene nastave učenja i poučavanja na visokoškolskoj razini, tako da se na početku svakog poglavlja nabrajaju ishodi učenja, tj. što će studenti usvojiti nakon obrade pojedinog nastavnog sadržaja, kao i ključni pojmovi, a nakon poglavlja navode se zadaci za vježbu i provjeru znanja, dodatna literatura i zaključne napomene vezane uz pojedino poglavlje.

Prilikom objašnjavanja pojedinih pojmova na hrvatskom jeziku, u tekstu se nude i njihovi prijevodni ekvivalenti na engleskom i ruskom jeziku. Pojmovi su većinom preuzeti iz engleske i ruske terminologije prema autorima na koje se referira u udžbeniku, dok su prijevodi nekih, hrvatskih, engleskih i ruskih pojmova, naši, što je jasno naznačeno u radu.

U prvom poglavlju govori se o pojmovnim određenjima ovladavanja inim jezikom u engleskom, hrvatskom i ruskom kontekstu. Raspravlja se o učenju stranih jezika u hrvatskom obrazovnom kontekstu i prati li hrvatska obrazovna jezična politika europsku obrazovnu jezičnu politiku, prema kojoj se predlaže učenje dva obavezna strana jezika od prvog razreda osnovne škole. Pažnja se također posvećuje položaju engleskog i ruskog jezika u hrvatskom obrazovanju. Drugo poglavlje donosi prikaz psiholingvističkog aspekta u ovladavanju inim jezikom, tj. govori se o međujezičnim utjecajima. Objašnjava se što je to međujezik, te se klasificiraju međujezični utjecaji/jezični prijenos. Opisuju se ispitivanja pozitivnog i negativnog prijenosa, najprije između dva jezika, a zatim i među većim brojem jezika. U trećem poglavlju posebna pažnja posvećuje se poučavanju leksika u nastavi stranoga jezika i međujezičnim utjecajima u ovladavanju leksikom, objašnjava se recentniji termin u literaturi OVIJ-a kao što su međujezične interakcije te se navodi nekolicina istraživanja iz engleskog i ruskog govornog područja vezana uz kontekst međuleksičkih interakcija. Također se opisuje višejezični mentalni leksikon i navode se definicije i vrste sličnica. Četvrto poglavlje prikazuje čimbenike koji uvjetuju pojavu međuleksičkih interakcija kao što su metajezična/međujezična svjesnost, jezič-

na nadarenost, psihotipologija, jezično znanje, skorašnjost, redosljed učenja stranoga jezika, izloženost jeziku i formalni kontekst u ovladavanju jezikom. U petom se poglavlju daju definicije dvojezičnosti i višejezičnosti te se objašnjava pojam individualne višejezičnosti, a uz to se opisuju pojedina istraživanja individualne višejezičnosti u hrvatskom i svjetskom kontekstu. Šesto poglavlje posvećeno je metodološkim pristupima u ispitivanju leksika u okvirima individualne višejezičnosti. Prikazuje se raznovrsnost metodologije istraživanja i upotrebe različitih metoda u istraživanjima, poput metode asocijacije, metode kategorizacije, metode leksičke odluke, metode glasnog navođenja misli, metode prijevoda i metode sastavaka.

Sedmo poglavlje obuhvaća pregled nekih osobitosti u ovladavanju engleskim i ruskim jezikom s posebnim osvrtom na fonetsko-fonološku, morfosintaktičku i leksičku razinu. Govori se o prednostima i nedostacima učenja ovih jezika.

Osmo poglavlje daje prikaz provedenih istraživanja međujezičnih utjecaja i interakcija u engleskom i ruskom jeziku, a ističu se i teorijske implikacije u navedenom području, kao i praktične implikacije za nastavu engleskoga, ruskoga, češkoga, slovačkoga i ukrajinskoga kao stranih jezika u hrvatskom kontekstu.

Poslije zaključnih napomena na kraju osmog poglavlja slijedi hrvatsko-englesko-ruski rječnik pojmova iz područja OVIJ-a i glotodidaktike. Riječi i pojmovi ne objašnjavaju se zasebno, jer većina njih spominje se u tekstu, zajedno s ključnim hrvatskim, engleskim i ruskim autorima. Međutim, kako je namjera rječnika također pomoći studentima i ostalim jezičnim stručnjacima u pronalasku adekvatnog prijevoda stručnih riječi i pojmova iz OVIJ-a i glotodidaktike s hrvatskog na engleski i ruski jezik, u rječniku se navode i ostale stručne riječi i pojmovi poznati ciljanoj skupini čitatelja iz hrvatskog jezika, a koji nisu direktno spomenuti u tekstu.

Udžbenik je namijenjen prvenstveno studentima Engleskoga jezika i književnosti, studentima Ruskoga jezika i književnosti, kao i studentima na Sveučilišnom diplomskom studiju nastavničkog smjera Češkoga jezika i književnosti, Slovačkoga jezika i književnosti i Ukrajinskoga jezika i književnosti i svim sadašnjim i budućim jezičnim stručnjacima koji se bave ili će se baviti proučavanjem i poučavanjem stranih jezika.

Autorica